

آبوتہ سرائطی

ممالک عثمانیہ ۶۵ سنہ لکی (۶۵) آلی
آلی (۳۵) غروشدر
ممالک اجنبیہ ۱۷ سنہ لکی (۱۷)، آلی
آلی (۹) فراتقدر .

ادارہ خانہ

باب عالی جادہ سندہ دائرہ مخصوصہ

اخطارات

آبوتہ بدلی پشیندر .

§

مسلكه موافق آثار مع المنونیه قبول
اولنور . درج ابدلین یازیلرا حاده
اولونماز .

دینی ، فلسفی ، علمی ، ادبی ہفتہ لقی مجموعہ اسلامیہ در .
صاحب و مدیر مسئول
اشرف ادیب

باش محرر
محمد ماکف

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

اخطارات

رسالہ مزدن آندیقی کوسترمک شرطیہ
یتون یازیلر ہرہانکی برغزتہ طرفتدن
اقتباس اولونہ بیلیر .

§

مکتوبلرک ، امضالری واضح و او قوناقلی
اولسی و آبوتہ سرہ نومروسنی محتوی
بولونعسی لازمدر .

§

مسالك اجنبیہ ایچون آبوتہ اولانلرک
آدرسارینک فرانسزجہدہ یازلسی رجا
اولنور .

§

پارہ کوندرلدیکی زمان تہ یہ دائر اولدیغنیک
واضحاً بیلدیرلسی رجا اولنور .

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

ایچون واقفانہ مقالہ لریازمقدمہ ، مجهول فالان حقائق انظار عامہ ناہ ، ننگاہ امانتہ عرض ایتمکده درلر .

مثلا نیویورقده انتشار ایدن «The Chnr chmau» جریده دینہ سی دیورک : «اون طقوزنجی ویکرمنجی عصرلرده اوروپانک بیوک حکومتلری آره سنده وقوع بولان محاربه لردن هیچ برسی یوقدرکہ بوکونکی حرب قدر قیمتدار فوائد اخلاقیہ تأمین ایتن اولسون . بوکون پک آشکار کورولیورکہ حرب ، معنویت اجتماعیه ناہ ظاہری برکورونوشیدر .»

فی الحقیقہ اولہدر . محاربلر کیرہ جکلری بر حربی مشروعیت اخلاقیہ سی نقطہ نظرندن عادلانہ بر محاکمہ ایله حاصل ایدہ جکلری قناعت اوزرینہ مؤسس برقرار نتیجہ سنده سلاحہ صاریلرلر . یوقہ کیریشکلری جدال عظیمده بر مشروعیت بولماز . بوکون ایسہ حرب حاضر حقندہ پایلان تدقیقات مشہود اولان سیئات اخلاقیہ اطرافندہدر .

لوندردہ منتشر «مورنینغ پوست» غرتہ سی دیورک : «حرب حاضر خریستیانلر ایچون غایت معظم استفادہ لر تأمین ایتدی . اونلرہ ناصل اولومی کوستردی ایسہ دینلرینی ده خاطر لاتدی . برطرفدن ثروتلرینی تار مار ایتدیسہ دیگر جہتدن روحانی بر تعزیت ویردی . حب نفس ایله دیگر معصیتلرک عاقبتی انظار عبرتہ عرض ایتدیسہ اک درین احتیاجلرینی تأمین ایدہ جک وسائط حیاتیہ بی ده اوکرہ تدوی . حرب ودین . . . یکدیگریله برابردرلر . حرب اسپانلرہ ، ولادناک قادینلرہ اوکرہ تدیکنی اوکرہ تیور . جہان معنویتک محصوللری بوکی حادثات مدہشہ ایله بیچیلیر . شیمدی کلیسانک زرع ایدہ جکی تخم لری یکیدن نشو ونمای . باشلاہ جقدر . کلیساریمز فرصتی فاجیرماز . قناعتبخش بر عقیدہ بی تعمیر ایتدیسہ . فیاض بر محصول معنوی بی حصا ایتش اولورلر .»

بوسطرلری او قویانلر ، البت بوفکرلرک ، عالمہ الحاد تخم لری نشر ایدن بر محیطک ایچندن جیقذیقنی دوشونہرک تعجب ایدرلر . احتمالکہ بوسوزلری گورمزدن اول حرب حاضری دینک افلاسنہ دائر بر حجت قاطعہ کی تلقی ایلرلردی . فقط یا کلش بر ذہابہ صابندقلرینی آتیدہ بی تدقیقاتدن آکلاہ جقدر .

ینہ لوندردہ انتشار ایدن «Christian Commonwealth» غرتہ سی آتیدہ کی سطرلری یازیور :

«... ایستہ دیلرکہ دینسز بر مدنیت تشکیل ایتسونلرہ ایستہ دیلرکہ دینسز اولہرق ترقی ایتسونلر . بو صورتلہ دینک حقوقنی اہمال ، اوامرینہ عصیان ایتدیلر . عبادتدن واز کچدیلر . ذوق و صفالرینی انجق دار الفجورده طوپمہ بہ باشلا دیلر .»

«حیاتلرینی آنجق پارہ طویلایمق ، صلح و مسالمت دورہ لرینی تسلیحات ایله کچیرمک ایله اصرار ایتدیلر . وقتاکہ او بالاندن قوردقلری مبنای حیاتلری یقلدی ؛ ہر قصوری او تحقیر ایتدیکاری دینلرینہ بوکتدیلر . حالبوکہ اونلر عبدہ ذہب ایدیلر . اونک پارلاقنہ ہرشیہ فدا ایتدیلر . بوکارغماً اصل اونلری قورتارہ جق ، اونلرہ شفا و ہدایات

اسم	تاریخ وفاتی	منشأی
امام اعظم ابو حنیفہ	۱۵۰	کوفہ
امام عبدالرحمن اوزاعی	۱۵۷	شام
امام سفیان ثوری	۱۶۱	کوفہ
امام مالک بن انس	۱۷۹	مدینہ
امام محمد بن ادریس الشافعی	۲۰۴	مکہ
امام اسحق بن راہویہ	۲۳۸	نیساہور
امام ابو ثور ابراہیم بن خالد	۲۴۰	بغداد
امام احمد بن محمد بن حنبل	۲۶۱	بغداد
امام داود الظاہری	۲۷۰	بغداد
امام ابوبکر محمد بن المنذر	۳۰۹	مکہ
امام محمد بن جریر الطبری	۳۱۰	بغداد
امام محمد بن خزیمہ	۳۱۳	نیساہور

مع مافیہ بصرہدہ حسن بصری (وفاتی : ۱۱۰) ، شامدہ مکحول الدمشقی (وفاتی : ۱۱۴) ، کوفہدہ ابن ابی لیلی (وفاتی : ۱۴۸) و ابن شبرمہ (۱۴۶) ، خراساندہ محمد بن نصر المروزی (وفاتی : ۲۹۶) ائمہ متبوعیندن ایدیلر . مؤلف مسکوت عنہ اولان مسائل ایچون اصول و قواعد حکمنده اولان مسائلی بیان ایتدہن اول غایت وجیز اولہرق احکام شرعیہ نک تلقی اولندینی طریقلری یعنی دلائلی ، احکام شرعیہ بی ، اسباب اختلافی بیان ایدیور . صرکرہ مسائل احکامہ کیریشیور . کتاب باشلیجہ درت قسمہ آریلیور : دلائل ، احکام ، اسباب اختلاف ، مسائل . دلائلی و احکامی اصول مالکی اوزرہ ، اسباب اختلافی کندی اجتہادی وجہلہ بیان ایدیور ، مسائلی ابواب فقہ اوزرہ ترتیب ایدیور . ہر بابدہ اصول و قواعد حکمنده اولان مسائلی دلائلی ایله ، اسباب اختلافی ایله ذکر ایدیور .

اوروپا دینہ رجوع ایدیور

حرب حاضر بتون دہشتیلہ اوروپایی ماعلرہ غرق ایدیورکن برچوق مدققلر بوفلاکت کبرادن اخلاقی ودینی استفادہ لر تأمین ایتک ایچون اوغراشسیورلر . حتی « بوفلاکتی خریستیانلق نیچون منع ایدہمدی ؟ » دیہ دوربینانہ تفحصاتدہ بولنیورلر . استقبالک سلامتی ایچون لازم اولان عبرت و انباء درسلرینی شمیددن حاضر لایورلر . کرچہ حرب بر فلاکتدر ، بر واقعہ تاریخیہدر ؛ فقط عینی زماندہ پک قیمتدار دقان اخلاقیہ بی محتویدر . حربک رایت اخلاقیہ سی اونک آلتندہ جہاد ایدنلری یوکستیر و معنوی دشمنلری مقهور و مضمحل ایدر . ہر حربک مادی نقطہ نظرندن تدیقی نہ قدر لازم ایسہ اونی معنوی نقطہ نظرندن تدیقی ایتک او قدر الزمدر . بوو تدقیقاتی انظار ملتہ عرض ایتکدہ بروجیبہدر . اوروپالیر و آمریقالیر بو حقیقی درپش ایدرک حرب حاضر دن دینی و اخلاقی استفادہ لر تأمین ایتک

جامعہ ردہ بدعتک قالدیرلمسی

ادلہ شرعیہ بہ مستند اولیایان و ظاہری طرز طاعات و عبادتہ کورون امور حقندہ مشیخت جلیلہ اسلامیہ طرفندن اوقاف ہایون نظارت جلیلہ سنہ یازیلان تذکرہ علیہ صورتیدر :

« ادلہ شرعیہ بہ مستند اولیان و ظاہری طرز طاعات و عبادتہ کورون امور عامہ مسلمینک اجتناب ایتلمی و جوبی درکار اولوب بونلردن بعضی بروجہ آتی بیان اولنور :

اولاً : [فاذا قرأت القرآن... الآية] نظم صمدانیسی مقبضاسنجه قرآن واضح البرهان قرآنک شرووع اولنمازدن مقدم استعاذہ امرمسنون و [اذا قرأ القرآن فاستمعوا له وانصتوا... الآية] امرجلیلی مفادنجہ استماع قرآن واجب ایکن مجالس متعددهده، بالخاصہ ایام جمعہده جمعہ نمازندن اول قرآن کریم تلاوت ایدن کیمسہنک تلاوتی ختام بولہجنی زمان آیت کریمہنک نہایتندن برقاچ کلہبی حفاظک بلااستعاذہ مجتمعاً قرآتلمی سنت و واجبی ترک و کراہتی ارتکابدر .

ثانیاً : جمعہ کونلری مؤذنلرک جمعہ نمازندن اول [بارک الله فيکم الخ...] دہ تعریف (ودوست مدد الخ...) دہ تعریف او قوملری تأخیر صلات و تنقیہ جماعتی موجب و مکروه و بدعت اولدینی کبی شروط واقفینہده مخالفدر، زیرا ایاصوفیہ جامع شریفی و ققیہ سنہده « بر مرد طرف جامع شریفده معرف اولوب ایام جمعہده عقیب الصلاتده حضرت واقف جمیل الصفاتہ و طامہ مؤمنین و مؤمناتہ دعا ایلیہده مذکوردر، ثالثاً : خطیب خطبہده دعایہ شرووع ایتدیکی زمان جماعتک اللری قالدیرلمری و آمین دیملری کناهدر .

رابعاً : مؤذنلرک (الله) لفظہ جلالنک اولنہ همزہ ادخالہ مد ایدرک « آله » دہسہوا تلفظلمی انسانی صلاتده فساد صلاتی وابتدای صلاتده نمازہ عدم شروعی ایجاب ایدر .

خامساً : مؤذنلرک قبل صلاة الفرض اسامی متعددهبی تعداد و (ارواحنه فاتحه) دیملری بدعت و مکروهدر .

سادساً : بعدہ صلاة الفرض مأثور اولان (اللهم انت السلام الخ) مقدارندن فضلہ تأخیر سنت تنزیہاً مکروهدر، بناء علیہ اکثر جوامع شریفده روایتی بولنان فرض نمازندن صکرہ تلاوت اولنان صلات منجیہ و ادعیہ سائرہنک ختام صلاتہ تأخیری موافق اولور .

اشبوخصوصات حقندہ تزیہات لازمه ایفا و خلافندہ حرکت ایدنلرہ مجازات انتباهیہ اجرا ایتدیرلمسی متوقف هم جلیلہ سموحیلریدر . «

قارئین کرامک نظر دقتلرینہ

بویلہ برزمانده عموم قارئلر آونہ بدلاتی کوندرمدکجه تدویر امور ممکن دکل ایکن بعض قارئین کرام کچن سنہکی بورجلری دخی کوندرمدہش اولورلر سہ اداره نک نہ قدر مشکلاتہ دوچار اولہجنی البتہ تقدیر اولنور، بناء علیہ هر قارئلرک لندن کن ہمت و معاوتی درینج ایتہمسی بالخاصہ رجا اولنور .

بخش اولہ جق دینلرینی اہمال ایدیورلر، بز بوکون کوریوروزکہ مادیت کاملاً سقوط ایتمش، رینہ مادیتک انکار ایتدیکی دین یرلشمشدر . اگر دنیادہ ہیچ بیقلیمیہ جق، ہیچ سقوط ایتہجک برمدنیت و آرسہ اودہ دین اوزرینہ مؤسس مدنیتدر . «

اوروپالیرک حرب حاضرندن ملہم اولدقلری استفادہلر بودرچہده قالیور . نیویورقدہ منتشر « تاغس » غزتہسی بوکونکی آتش و قان فورطنہلرندن غربک بشقہ بر عالم، دہا دیندار بر عالم اولہرق چیقہجنفی سویور، دیورک :

« بوکون جنرالر، قیصرلر، ایمپراطورلر، چارلر قوماندالری التندہکی ملیونلرہ اللہدن موفقیت دیلہ یورلر . بونلر ناصل بر اللہدن بوموقیہی دعا ایدیورلر ؟ اونلر اولہ بر اللہدن استمداد ایدیورلرکہ او، اونلرک ملی الاہلریدر . بر الہکہ الوہیتندن تمامیلہ معرادر . حالوکہ انسانلر بوکی منفعت الہلرندن بیقمشلردر . و بو محاربہدن صکرہ اونندن تمامیلہ نفرت ایده جکلردر .

« بوکون ہر ملتک، کرک مترقی، کرک غیر مترقی بوتون اقوامک رؤیالرہ بیلہ کیرمیہجک آمال حریصانہ و طمعکارانہسی وار . و بو طمعلرینی تأمین ایتک ایچون اللہدن استمداد ایدیور . فقط بو اولہ بر استمداددرکہ صاحبی انجق دار افاضہ ایصال ایدر .

« بالجملہ محرورلر، متبحر استادلر « عصر من عصر مادیتدر . « دیورلر . فقط بوکون اکلابوروزکہ انسانی سادہ آتک بسلہ من . و بو ازلی وابدی حقیقتندن غفلت اولوندیغندن طولانی ملتارک ؛ اختیارلر و جوجقلر، اشراف و عوام، اغنیاء و فقرانک ہر برابر اک درین کرداب سفالتہ یوورلاندیغنی مشاہدہ ایدیوروز . «

مثال اولہرق عرض ایتدیکمز بوقفرہلردن دین مسئلہ سنک اوروپا و امریقایی نہ قدر شدتہ اشغال ایتدیکی کورولور، فقط مسئلہ بوقدرلہده قالیور، بوکوندن اوروپانک دینہ طوغور و آتہ بی خطوہلر تعداد ایملکدہدر . امریقانک فیلاڈلفیا شہرندہ منتشر « North American » غزتہسی دیورکہ :

« فرانسیہ نائب ایتدیکی دینی بولنور، ہر کسدہ دینہ قارشی اولہ بر شوق، اولہ بروجہ کورولورکہ نتیجہده حکومت ایلہ دینک سہ باغلاہ جنہ انتظار اولنقدہدر .

« بلجیقایلر دینہ طوغور ہر کسدن فضلہ ایلولہ مشلردر . چونکہ فلاکتلر انسانی اللہنہ ارجاع ایدر .

« المانیا، طاقتہ عقلیونک متحکم اولدینی بومملکتدہ اجدادینک توکلنی اختیار و استمداد ایدیور .

« بورادہ ہر کس بوکونکی قیامتک مسیحی سہ طوغورہ جنہ اعتقاد ایدیور . « الحاصل بوکون غزبہ دینہ طوغور و عمومی بر رجوع مشہود اولقدہدر، کہ بو ہیج شہسز حرب عمومینک نتایجندنر .

غریبلر بو فعالیت دینہ بہ باشلامشکن بزمدہ کندیعزہ کورہ بیوک برصنہ تدقیقہ اتمز علمای کرامنک ہمت و حمیت دینلرینی بکلیر . بزمدہ حرب حاضرندن دینی استفادہلر تأمین ایتہ من بر فریضہدر، بدیہیدرکہ بوکون علمای دینمک اکہجکی تخمیلر الک فیاض محصوللری ویرہ جکلر .